

Piesaka karu „spameriem”

Latvijas lielākie interneta un e-pasta pakalpojumu sniedzēji pieteikuši karu surogātpasta jeb nevēlamu komerciālo piedāvājumu sūtītājiem. Pret tā dēvētajiem „spameriem” nolēmuši cīnīties tādi uzņēmumi kā Inbox.lv, Lattelecom, Telia Latvija, SigmaNet, LATNET Serviss un interneta drošības incidentu risināšanas komanda CERT NIC.LV .

Ikviena, kas izmanto e-pastu, noteikti ir saskāries ar „spama” jeb surogātpasta vēstulēm. Cilvēkiem, kas e-pastu lieto darba vajadzībām, šādas vēstules ir sevišķi kaitinošas. Spams ielaužas starp lietderīgām vēstulēm, traucē lasīt saraksti, uzbāžas ar dažādiem piedāvājumiem utt. Gan jau, ka katram, dzēšot surogātpasta vēstules, kādreiz ir gadījies izdzēst arī kādu vajadzīgu un svarīgu ziņu, par ko dusmas pret spameriem aug tikai augumā.

Saskaņā ar CERT NIC.LV datiem, spama vēstuļu skaits, kas tiek izsūtītas no Latvijas, ir sasniedzis jau 5-10% no kopējā surogātpasta apjoma. Un to saņem, galvenokārt, mūsu pašu interneta lietotāji. Tāpēc bezmaksas e-pasta pakalpojumu portāls Inbox.lv ir nācis klajā ar ideju un tehnisko risinājumu, kas palīdzētu iegrožot nevēlamo sūtījumu daudzumu. Šai iniciatīvai ir pievienojušies interneta drošības incidentu risināšanas speciālisti no LV CERT grupas (www.cert.lv), kas ir nolēmuši izveidot tādu kā spameru „melno sarakstu”.

Risinājuma pamatideja ir vienkārša – to spameru IP (Interneta protokola) adreses, kas noslogos saraksta veidotāju fiļkus, automātiski (izmantojot tam paredzētu speciālu filtru) tiks ievietotas „melnajā sarakstā”. E-pasti, kuri tiks sūtīti no šīm IP adresēm, nerasnīgs savus adresātus neatkarīgi no sūtījuma satura. Nejauši nobloķēts lietotājs pāris reizes varēs sevi atbloķēt pats. Taču pie noteikta pārkāpumu skaita īsā laika posmā, to varēs izdarīt tikai interneta pakalpojumu sniedzējs, saņemot atbilstošus paskaidrojumus no attiecīgā lietotāja. Savukārt, IP adreses, kas pieder fiļkliem, kuri izmanto „dinamisku” IP adresu piešķiršanu, tiks izņemtas automātiski – pēc noteikta laika limita.

Gadījumā, ja spama vēstules tiks sūtītas no pakalpojuma sniedzēja fiķla, kurš nepiedalās saraksta veidošanā un uzturēšanā, nevēlamo vēstuļu sūtītāja liktenis būs vēl bēdīgāks. Atbloķēt spameri, kas „nogrēkojies” vairākkārtīgi, varēs tikai kāds no saraksta veidotājiem. Protams, iepriekš saņemot attiecīgu apliecinājumu, ka incidents ir atrisināts.

Tādā veidā spameriem uzreiz būs jārisina vairākas problēmas. Pirmkārt, viņi pazaudēs šādai nodarbei tik dārgo laiku, jo nāksies domāt – kā regulāri „atbloķēties”, nepievēršot sev uzmanību (jo izdarīt to automātiski nebūs iespējams). Otrkārt, tā kā izmantojot minēto sistēmu, nepievērst uzmanību ir praktiski neiespējami, nāksies skaidroties ar Datu valsts inspekciju par savu pretlikumīgo darbību. Un tas arī nebūs viegli, jo privātpersonām sods par viena aizliegta komerciāla piedāvājuma jeb spama vēstules nosūtīšanu ir līdz 350 latiem. Savukārt juridiskām personām tas var sasniegt pat 500 latus par vienu saņemto sūdzību.

Šobrīd, lai pasūdzētos par spamošanu, ir jāvēršas Datu valsts inspekcijā (www.dvi.gov.lv) ar rakstisku vai arī elektroniskā paraksta apstiprinātu iesniegumu. Tiesa, ne katrs ir gatavs veltīt laiku šāda iesnieguma sagatavošanai. Tāpēc bieži vien spameri izsprūk sveikā.

CERT NIC.LV grupas loceklis Gints Mālnietis gan ir pārliecināts, ka procedūra jāvienkāršo: „To vajag izdarīt, lai interneta lietotāji varētu ātrāk un efektīvāk cīnīties pret spamu un spameriem.” Viņš arī uzsver, ka labums no šāda „melnā saraksta” izveidošanas būs ne tikai pašiem interneta pakalpojuma sniedzējiem, kuru fīkli spameru darbības dēļ tiek lieki noslogoti. Tas noteikti nesīs labumu arī citām organizācijām, piemēram, bankām, augstskolām, valsts iestādēm, kuru pakalpojumu sniedzēji iesaistīsies ”melnā saraksta” uzturēšanā.

Rīgā, 2008. gada 8. oktobrī.

Informāciju sagatavoja Jānis Riņķis,
NIC sabiedrisko attiecību projektu vadītājs

Tālrunis: +371 28607446
E-pasts: janis.rinkis@nic.lv
Internets: www.nic.lv

Papildu informācija:

Spams: Interneta servisa provaideru (ISP) izpratnē par spamu sadzīvē tiek dēvēti jebkuri masveidā izsūtīti e-pasta paziņojumi, kuri nav domāti konkrētam adresātam, tiek nosūtīti bez saņēmēju vēlmes un piekrišanas, kā arī tiek izmantoti reklāmas vai citiem līdzīgiem nolūkiem.

Spameris Latvijas likumu izpratnē – tā ir persona, kas sūta „ **aizliegtus komerciālus paziņojumus**”.

Informācijas sabiedrības pakalpojumu likums (ISPL) definē terminu „komerciāls paziņojums” ISPL 1.panta 3.punkts nosaka:

„**Komerčiāls paziņojums** - jebkāds paziņojums elektroniskā veidā, kas paredzēts tiešai vai netiešai preču vai pakalpojumu reklamēšanai vai arī tāda komersanta, organizācijas vai personas tēla reklamēšanai, kas veic komercdarbību, saimniecisku darbību vai reglamentēto profesionālo darbību. Par komerciālo paziņojumu **neuzskata** informāciju, kas dod iespēju **tieši piekļūt vispārējai informācijai** par pakalpojuma sniedzēju un tā darbību (domēna vārds vai elektroniskā pasta adrese).”

LV CERT grupas interneta mājas lapa: www.cert.lv

CERT NIC.LV interneta mājas lapa: <http://nic.cert.lv>

Datu valsts inspekcijas interneta mājas lapa: www.dvi.gov.lv